

tamquam pro iis rationem coram Deo redditurus, alioquin enim tenebitur de negligentia in officio suo commissa.

- 4 Primicerius, Cantor, seu Prætor in illis locis, seu Ecclesiis, in quibus ratione sui officii præcedit aliis Canonicis, censetur constitutus in Dignitate, seu personatu; ibique primiceriatus est dignitas, seu personatus, ut constat ex cap. Cum accessissent 8. de Constitutionibus, & cap. Cum olim 6. de consuetud. Ubi vero nullam præminentiam seu præcedentiam inter alios Canonicos habet, non censetur in dignitate, seu personatu constitutus, sed ibi nudum officium, seu administrationem habet. Et idem dicendum est de Thesaurario, Sacrista, & Custode. Azorius loc. cit. cap. 16. q. 3. & cap. 2. q. 1. Pirhing. loc. cit. n. 1. Reiffenstuel loc. cit. n. 3. Layman in cit. cap. Unic. de officio primicerii, & alii passim.
- 6 Vicariati nati Episcopi fuere Archidiaconus, & Archipresbyter. Additus postmodum fuit in Ecclesiis Cathedralibus Primicerius, qui ex delegata potestate Episcopi præerat Clerico inferiori, seu minori. Primis temporibus hæc potestas Archidiacono demandata erat ab Episcopo; ut omni Clero etiam Presbyteris, & Archipresbyteris præset, ut ejus quasi esset Administrator, & Vicarius Generalis. Quum vero hic potissimum auctoritatem suam in Clerum majorem, & superiorem extendisset, substitutus est ei alius Vicarius, à quo Clerus inferior regebat; Thomassin. vet. & nov. eccles. disciplin. tom. 1. lib. 2. cap. 103. §. 10. Factum est inde, ut in absentia Episcopi his tribus Vicariis Archidiacono, Archipresbytero, & Primicerio gubernacula Ecclesiæ demandaretur, ut mox laudatus Auctor loc. cit. §. 5. ex epistola Papæ Martini ostendit.
- 9 Plene officium Primicerii in Cathedralibus describit Isidorus in C. 1. d. 25. Ad Primicerium, inquit, pertinent Acolythi, Exorcistæ, Psalmistæ, & Lectores. Pergit vero: Signum quoque dandum pro officio Clericorum, pro vitæ honestate, & officio meditando, & peragendi sollicitè lectiones, benedictiones, psalms, laudes, offertorium, & responsoria, quis Clericorum dicere debeat. Oratio quoque, & modus psallendi in choro pro solemnitate temporum, ordinatio quoque pro luminibus deportandis. Siquid etiam necessarium est pro reparatione Basilicarum, quæ sunt in Urbe, ipse denuntiet Sacerdoti, epistolas Episcopi pro diebus jejuniorum Paroquianis ipse per Ostiarios dirigat Clericos, quos delinquere cognoscit, ipse distinguit. Quos vero emendare non valet, eorum excessus ad cognitionem Episcopi deferat. Basilicanos ipse constituat, & matriculam ipse disponat. Plenius hoc declarat in C. unic. de offic. Primicerii. ubi additur, quod præsit Diaconis, & reliquis gradibus ecclesiasticis in ordine positus, quamvis sub Archidiacono constitutus sit, & ejus subofficialis esse videatur.
- 10 De Primicerio juxta hodiernam disciplinam, consule Corvin. de person. & benef. Eccles. titul. de Primicerio.
- 11 Alias constat Primicerium vocari Antesignanum cujuscumque officii civilis & Sacri. Fit hoc sensu in antiquis monumentis mentio Primicerii Notariorum Palatii, Aule, sacri cubiculi, sacrarum largitionum, Defensorum, Judicum, Lectorum, Silentiariorum &c. Du cange in Glossar. ad Script. med. & infim. Latinit. voce Primicer. Confer etiam Jacob. Gothofred. ad leg. 19. Cod. Theodos. de Palatin. Saer. Largit. Brisson. de verb. signific. voce Primicerius. Sicut itaque qui primum locum tenebant, Primicerii appellabantur; ita qui secundum, & tertium locum, dicebantur Secundarii, Tertiarii. Bosson. ubi supra. ¶

PRIMITIÆ.

SUMMARIUM.

- 1 Primitiæ quid sint.
- 2 Primitiæ unde sint dictæ.
- 3 Primitiæ sunt Quadragesima, vel Sexagesima pars primorum fructuum.
- 4 Ad primitiæ reducuntur omnia primogenita, id est, primi partus, tam de hominibus, quam animalibus.
- 5 Primitiæ in lege veteri debebantur Jure divino positivo.
- 6 Primitiæ secundum substantiam etiam in lege nova adhuc debentur de Jure divino. Formaliter vero sumptæ debentur solum de Jure humano.
- 7 Primitiæ formaliter sumptæ non amplius debentur ubi non adest consuetudo eas solvendi.
- 8 Inter primitiæ, decimas, & oblationes quamvis sit differentia.
- 9 Additiones inseruntur.

Primitiæ sunt primi fructus agrorum, vinearum, hortorum, arborum, & hujusmodi. Communis; & colligitur aperte ex lib. Exodi cap. 23. n. 16. & 19. ex lib. Num. cap. 18. n. 12. & ex lib. Deuteronom. cap. 16. n. 2. Vocantur autem primitiæ, quia sunt primi fructus. Communis, per text. in leg. Num. cap. 18. n. 12. & 13. ibi: "Quidquid offerunt primitiarum Domino, tibi dedi, & Universa frugum initia, quas gignit humus, & domo deportantur, cedant in usus tuos." Insuper Barbosa in Rubric. de primitiis n. 6. Silvester verb. Decime num. 1. in fine. Reiffens. lib. 3. Decretal. tit. 30. n. 171. addunt vocari primitiæ, quia sunt fructus optimi, sive primi in bonitate, per text. in cit. lib. Num. cap. 18. n. 12. ibi: "Omnes medulam olei, & vini, & frumentum, quidquid offerunt primitiarum Domino &c." Quod negat Suarez lib. 1. de divino cultu cap. 8. n. 2. Pirhing. lib. 4. Decretal. tit. 30. n. 169. & alii dicentes, quod significantur hic nomine primitiarum primi fructus tempore, non bonitate, id est, optimi, ut colligitur in cit. lib. Num. cap. 18. n. 13. ibi: Universa frugum initia (id est, Primitiæ) quas gignit humus &c.

Per primitiæ non intelliguntur, nec olim intelligebantur omnes primi fructus alicujus terræ, agri, verbi gratia, aut vineæ, nec erant quantitas certa, & determinata; Postea vero fuit determinata hæc quantitas, scilicet: Quod nemo plusquam Quadragesimam partem dare teneretur, & nemo minus, quam Sexagesimam dare posset de primis fructibus; textu expresso in cap. Decimam partem 1. de Decimis, Primitiis, & Oblationibus §. At vero, ibi: "At vero primitiæ, quas de frugibus offerebant, non erant speciali nomine definite, sed offerentium arbitrio derelictæ; Traditionem quoque accepimus Hebræorum, non lege præceptam, sed arbitrio Magistrorum inditam; Quod qui plurimum, quadragesimam partem dabant sacerdotibus, qui minimum sexagesimam; Inter quadragesimam, & sexagesimam licebat quodcumque voluissent offerre: Quod igitur in Pentateuchico dubium derelictum est, hoc specialiter definitur propter Sacerdotum avaritiam, non amplius à populo exigant in Primitiis offerendis."

Ad Primitiæ reducuntur omnia Primogenita, id est, primi partus, tam de hominibus, quam de animalibus, qui Deo specialiter offerri, & sacrificari debebant, juxta cap. 13. Exodi n. 2. ibi: "Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vul-

vam,

vam, tam de hominibus, quam de jumentis, & cap. 18. Numer. ibi. Quidquid primum erumpit vulva cunctæ carnis, quam offerunt Domino, sive de hominibus, sive de pecoribus fuerit, tui Juris erit, ita dumtaxat, ut pro hominis primogenito pretium accipias."

- 5 Primitiæ in lege veteri debebantur Jure Divino positivo; Communis, per text. in cap. 23. n. 19. Exodi cap. 48. e. 12. Num. e. 16. num. 2. Deuteronom. cum similibus.
- 6 Primitiæ secundum substantiam, quatenus videlicet spectant ad honestam sustentationem Ministrorum Ecclesiæ etiam in lege nova adhuc debentur de Jure divino; formaliter vero sumptæ, seu pro certa quantitate, debentur solum Jure humano. Prima pars colligitur ex cap. Revertimini 65. caus. 16. q. 1. ubi Decime, ac Primitiæ quoad substantiam Jure Divino obligari supponunt, & cap. Tua 26. de Decimis, Primitiis, & Oblationibus, ubi expresse habetur: Nimis profecto videtur iniquum, si Decime, quas Deus in signum universalis Domini sibi reddi præcepit, suas esse Decimas, & Primitiæ a seveverans &c. diminui valeant. Et tenent Glossa; in cap. Ecclesiæ 2. caus. 13. q. 1. verb. Primitiis, Guierrez Canon. qq. lib. 2. cap. 21. n. 6. Barbosa de offic. & potest. Parochi part. 3. cap. 27. n. 5. Reiffens. loc. cit. n. 175. Didac. & alii. Secunda autem pars clare patet ex cap. Revertimini 65. cap. 16. q. 2. & cap. Decimas 1. ead. caus. 16. q. 7. ibi: "Oportet autem... Primitiæ, quas jure Sacerdotum esse sancimus, ab omni populo accipere; cap. Præter 6. dist. 32. in fine, ubi: Primitiæ... fideliter reddantur à Laicis."
- 7 Primitiæ formaliter sumptæ non amplius debentur, ubi non adest consuetudo eas solvendi; Communis, ut patet ex fere universali praxi eas non solvendi; Cum enim primitiæ formaliter sumptæ, id est, secundum specificam, & determinatam quantitatem sine introductione sola lege humana, potuit huic derogare consuetudo legitime præscripta; textu expresso in cap. Cum tanto 11. de consuetudine.
- 8 Inter Primitiæ, Decimas, & Oblationes hæc adest differentia, quod Primitiæ solvantur semel tantum de primis fructibus Novallium, agrorum, vinearum, arborum, & animalium in signum gratitudinis erga Deum, Decime solvantur singulis annis in recognitionem universalis Dei domini de omnibus fructibus. Oblationes solvantur sine determinatione temporis, qualitates, aut quantitates ex causa devotionis. Sic expresse Engel. lib. 3. Decretal. tit. 30. n. 69. & alii. Vid. verb. Decime, & verb. Oblationes.
- 9 Primitiæ dicuntur primæ fructuum obventiones, ut primi animalium foetus, primi fructus de terra ad culturam redacta, & denique prima de fructibus singulorum annorum commoda. ¶
- 10 Antiquissimi sane fuit instituti, eas Deo consecrare Fonti omnis boni, & omnium commodorum lagitori. Tenebantur hæc etiam devotione Gentiles. Consule Samuel Pitisc. in Lexic. antiq. Romam voce Primitiæ, Spencer. de leg. Hebræor. Ritual. lib. 3. dist. 1. cap. 9. Guther. de vet. jur. pontif. lib. 4.
- 12 Male vero Spencerus inde colligit institutum primitiarum ex Religione Gentilium esse petendum. Prima ejus vestigia inter eos, qui verum Deum colebant deprehendimus, Sacra Scriptura exemplo Abelis id corroborante; Gen. IV. 4.
- 13 Nulla in Ecclesia nascente erat lex de Primitiis solvendis. Quod enim in can. 4. Apostolorum apud Harduin. tom. 1. Concil. p. 10. & p. 33. de Primitiis traditur, non est Apostolicum institutum, sed seculorum subsequentium usus; Pseudo Clemens ait: Omnis autem fructus domum mittatur. Primitiæ Episcopi & Presbyteris. Clarum est, quod Episcopi, & Presbyteri Diaconis, & reliquis distribuant: Canone præcedente III. Apostoli fingunt

FERRAR. BIBLIOT. TOM. VII.

ut indulgisse, ut tantum legumina nova tempore opportuno ad Altare deferantur, quod eo tempore inter non entia relatum est. Qui mensas Agapis destinatas Altaria fuisse asserunt, nec graviter verant, ut Eruditi docuerunt."

Si canones arabici Nicæni genuini forent, jam seculo IV. fuisset Lex de solvendis primitiis. Siquidem can. 1. constitutum apud Harduinum tom. 1. Concil. p. 510. fingitur: "Item exigit à vobis Deus, ut offeratis primitiæ frugum vestrarum, & primitiæ fructuum vinearum, & jumentorum vestrorum Ecclesiis, ut ex iis alantur Sacerdotes, & Ecclesiæ Ministri." Hanc vero legem ignorant Canones Nicæni genuini, ignorant Canones Synodorum reliquarum hujus seculi.

Posterioribus vero temporibus legem de solvendis primitiis in Ecclesia fuisse indictam tenent nonnulli, præsertim ex Can. 7. Concilii à S. Gregorio VII. Romæ in Laterano anno 1208. habiti, quod relatum est in Can. 1. caus. 16. q. 7. At alii censent, potius contineri adhortationem, & consilium, quam jussum. Sed quidquid hujus rei sit, si spectes usum, primitiæ non sunt sub obligatione.

Duobus vero casibus adhuc debentur. Primo si Parochorum facultates adeo angustæ sint, ut congruæ ipsarum sustentationi haud sufficient. Secundo si solvi alicubi consueverunt. Et, quod mirum est Jacobus la Lande in Rubric. ad tit. Decret. de decim. censet, oblationes consuetudine quantumvis vetustissima haud evadere obligatorias, primitiæ vero consuetudine obligatorias evadere. Rationem vero diversitatis his verbis reddere nititur: "Oblationes voluntate (inquit) ex pietatis officio & mera devotione proficiuntur, & nullo jure cogente celebrari debent juxta id, quod ait sacer textus: Voluntarie sacrificabo tibi: & illud Exodi 35. Omnes viri, & mulieres mente devota obtulerunt donaria, ut fierent opera quæ jusserat Dominus per manum Moysi: cuncti filii Israel voluntaria donaria Domino dedicaverunt Can. 6. Concilii Cabilon. Aliud probinet circa Primitiæ, propterea quod specialis ratio eas præstandi, nimirum in recognitionem divinæ liberalitatis ob fructus concessos, quæ cum temporis diuturnitate concurret, atque ita Primitiæ duobus casibus obligationis nexu continentur, si populus usu longævo eas reprendre solitus sit, vel ipsi Sacerdotes indigeant, quibus interventibus sunt in mandato, & primitiæ reñentes possunt communicari." Can. Præter hoc dist. 32. Sed & oblationes consuetudine obligatorias evadere, monstravimus in addit. ad verb. Oblationes.

PRIVATIO VOCIS ACTIVE, ET PASSIVÆ, ET OFFICII, VEL BENEFICII. Vide verb. Lex art. 2. num. 27. ad 44.

PRIVILEGIUM

ARTICULUS I.

Quoad ea, quæ concernunt Privilegium naturam, divisionem, concessionem, acquisitionem, & communicationem.

SUMMARIUM.

- 1 Privilegium proprie sumptum quid sit.
- 2 Ad substantiam privilegii non requiritur, quod sit scriptum.
- 3 Privilegium dividitur primo in privilegium contra Jus, & in Privilegium ultra, vel præter Jus, & quale sit utrumque.
- 4 Secundo privilegium dividitur in privilegium clausum in corpore juris, & in privilegium

Q9 2

ex-

- extra corpus Juris, & quale sit utrumque.
- 5 Tertio privilegium dividitur in reale, personale, & mixtum, & quale sit quodlibet.
- 6 Quarto dividitur in privilegium remuneratorium, & privilegium mere gratiosum, & quale sit utrumque.
- 7 Quinto dividitur in scriptum, & non scriptum, & quale sit utrumque.
- 8 Sexto dividitur in perpetuum, & temporale, & quale sit utrumque.
- 9 Septimo dividitur in commune, seu comunitatis, & in privatum, seu privatorum, & quale sit utrumque.
- 10 Octavo dividitur in purum, & conventionale, & quale sit utrumque.
- 11 Nono dividitur in privilegium pro foro conscientie tantum, & pro foro externo, & quale sit utrumque.
- 12 Decimo dividitur in privilegium concessum ex motu proprio concedentis, & in privilegium concessum ad preces, & supplicationem privilegiati, & quale sit utrumque.
- 13 Assignatur notabilis differentia in utrumque hoc privilegium.
- 14 Privilegium concedere potest solus ille, qui legem concedere potest.
- 15 Privilegium contra Jus non potest concedi, nisi aliquo modo subditis.
- 16 Privilegium autem ultra, seu præter Jus, potest concedi etiam non subditis.
- 17 Ut concessio Privilegii sit licita, requiritur justa causa.
- 18 Secus ut sit valida.
- 19 Privilegium acquiri potest ex concessione principis, sive facta motu proprio, sive ad preces Privilegiati.
- 20 Item privilegium acquiri potest præscriptione, seu consuetudine legitime præscripta.
- 21 Item privilegium acquiritur per communicationem.
- 22 Communicatio privilegiorum quid sit & in quo consistat.
- 23 Regulares Mendicantes habent plenissimam inter se communicationem privilegiorum. Immo communicant etiam Privilegiis concessis aliis Ordinibus.
- 24 Quoad hanc privilegiorum communicationem nostræ Religio Fratrum minorum de Observantia inter alias amplissimam concessionem obtinuit à Clemente VII. à Clemente VIII. & à Benedicto XIII.
- 25 Adducitur Constitutio Clementis VII.
- 26 Adducitur Constitutio Clementis VIII.
- 27 Regulares Mendicantes communicant in omnibus Privilegiis Societatis Jesu, etiam in illis, in quibus apposita est sequens, seu similis clausula: Ne illis per communicationem fruantur ceteri Mendicantes.
- 28 Pontifices enim Successores concesserunt, & confirmarunt communicationem Privilegiorum absolute sine simili clausula prohibitive communicationis, & qui.
- 29 Si privilegium alteri Religioni communicatum apud primam Religionem Privilegiatam restringatur, vel uru contrario penitus aboleatur, seu abrogetur, id non nocet dictæ recundæ Religioni Privilegiatæ per communicationem.
- 30 Communicantes Privilegiis aliorum possunt illis uti contra eosdem.
- 31 Adducuntur Privilegia, & regula Collegialium Collegii S. Barthol. à Urbis Ord. An. de Observantia pro Missionibus Locorum Sanctorum, & aliorum, necnon concessio Benedictionis Papalis omnibus Missionariis ejusdem Ord.

3^a Additiones inseruntur.

Privilegium proprie sumptum est Supremi Principis constitutio specialem favorem concedens; Unde Privilegium dici solet lex privata contra, vel præter Jus aliquid concedens; c. Privilegia 3. dist. 3. & c. Abbate 25. de verb. significacion. ibi: Cum Privilegium sit lex privata, nec esset privata, nisi aliquid specialiter indulgeret. Sic in re Communis.

Ad substantiam privilegii non requiritur, quod sit scriptum, c. Institutionis 7. caus. 25. q. 2. & ibi: Glossa verb. Præsentia, Clement. 2. §. Nos etenim de sepulchris, ibi: Universa Privilegia, gratias, Indulgentias, verbo, seu scripto concessa &c. & Glossa ibidem verb. Verbo; Et Extrav. ultim. post initium, de penit. & remissionib. inter Communes, ibi: Facultatum per nos concessarum, tam verbis quam in scriptis confectis exinde literis, vel non. Et sic Doctores communiter.

Privilegium dividitur primo in privilegium contra Jus, & Privilegium ultra vel præter Jus. Privilegium contra Jus est, quo Juri communi derogatur, ut exemplo à solvendis decimis, vel à Jurisdictione Ordinarii, & hujusmodi quæ conceduntur contra Jus commune; Privilegium ultra vel præter Jus, cuius actus, vel materia non est quidem Jure prohibita sed tamen non nisi certis personis concessa, ut potestas absolvendi à Reservatis, vel dispensandi, & hujusmodi.

Secundo, Privilegium dividitur in privilegium clausum in corpore Juris, & in Privilegium extra corpus Juris, seu datum per speciale rescriptum Principis. Privilegium clausum in corpore Juris est quod inter alia jura, seu alias leges Corporis Juris insertum est, ut sunt privilegia Ecclesiasticorum, & Ecclesiasticorum, quæ habentur passim, tum in Jure Canonico, tum etiam Civili in Titulo, & Cod. de SS. Eccles. & Cod. de Episcop. & Cleric. Item privilegia pupillorum, minorennium, studiosorum, militum, fisci, creditorum, & similia, quæ passim habentur in utroque jure. Privilegium extra Corpus Juris est illud, quod per speciale rescriptum Principis, seu per speciales literas, vel per Bullam, Diploma, seu indultum alicui persone, Communitati, vel loco est concessum, & necdum Juri communi est insertum.

Tertio, Privilegium dividitur in reale, personale, & mixtum. Privilegium reale est illud, quod proxime, immediate, & directe confertur rei, loco, muneri, dignitati, & hujusmodi, v. gr. prædio, Ecclesie, Monasterio, Prælatu, & consequenter etiam, & ultimè personis, quæ talem rem, locum, prælaturam, dignitatem, vel officium habent. Privilegium personale est illud, quod proxime immediate, & directe confertur personæ ratione illius personæ sine contemplatione rei, arg. c. Mandata 6. de præsumpt. ibi: Quas non loco tribuimus, sed personæ. Privilegium mixtum, id est, partim personale, & partim reale est illud, quod conceditur certo personarum generi, seu qualitati, ut Privilegium restitutionis integrum concessum Minoribus 25. annis quod etiam ad hæretes transit, l. Non solum 6. ff. de integram restit. Item Privilegium S. C. Vellejani concessum fœminis, ne ex fidejussione obligentur. Item privilegium S. C. Macedoniani concessum filiis familias, ne ex mutuo sine consensu Patris accepto obligentur. Item privilegia Clericorum, Studiosorum, Militum, & hujusmodi; Talia enim privilegia dicuntur mixta, quia conceduntur non mere respectu personæ, nec mere respectu rei, sed mixte, & respectu personæ, & respectu rei, videlicet intervenientis læsionis, vel ratione status, dignitatis, officii aut conditionis ipsi ad hærentis; ideoque etiam perpetua sunt, & transeunt ad personas succeden-

tes in dignitate, officioque, & sic etiam realia Privilegia censentur.

- 6 Quarto, privilegium dividitur in privilegium remuneratorium, & in privilegium mere gratiosum. Privilegium remuneratorium est illud, quod conceditur intuitu meritorum v. g. laborum, molestiarum, fidelitatis, servitorum, expensarum, & hujusmodi, in conversione infidelium, Hereticorum, Rebellionum, Schismaticorum, in bello, & hujusmodi exhibitorum, & præstorum, sicque hoc Privilegium censetur datum, seu concessum tamquam in premium, & quamdam remunerationem, seu compensationem. Privilegium mere gratiosum est illud, quod ex mera concedentis gratia, & benevolentia, non intuitu meritorum, aut in illorum compensationem conceditur.
- 7 Quinto, privilegium dividitur in scriptum, & non scriptum. Privilegium scriptum est illud quod per scripturam, seu rescriptum Principis conceditur. Privilegium non scriptum est illud, quod Princeps ore tenus dumtaxat sine scriptura concedit, & dicitur privilegium vive voci oraculo concessum, de quo fuisse sub verb. Oraacula vive voci.
- 8 Sexto, privilegium dividitur in perpetuum, & temporale. Privilegium perpetuum est illud quod conceditur absque limitatione temporis, vel adheret rei de se perpetuo duraturæ. Privilegium temporale est illud, quod conceditur pro determinato, & limitato tempore.
- 9 Septimo, privilegium dividitur in Commune, seu Communitatis, & in privatum, seu privatorum. Privilegium Commune, seu Communitatis est, quod primario conceditur Communitati, seu Universitati, & per se respicit bonum Communitatis, cui est concessum, quamvis etiam redundet in membra ejus, ut est privilegium fori, & canonis concessum, toto statui Clericali. Privilegium privatum seu privatorum est, quod primario conceditur personis particularibus, & per se respicit bonum personarum particularium, quamvis mediate redundet etiam in bonum Commune, ut est privilegium restitutionis in integrum Minoribus 25. annis concessum, & hujusmodi.
- 10 Octavo, privilegium dividitur in purum, & in conventionale. Privilegium purum est illud, quod sine aliqua conventionne, seu reciproca obligatione conceditur. Privilegium Conventionale est illud, quod conceditur cum conventionne, & obligatione aliquid dandi, aut faciendi, & hujusmodi; unde hoc privilegium quodammodo emiit, seu per contractum onerosum acquiritur.
- 11 Nono, privilegium dividitur in privilegium pro foro conscientie tantum, & non foro externo. Privilegium pro foro conscientie est quod solum prodest, ut quis salva conscientia illo uti possit, non vero ut quis exterius, & in foro contentioso pro privilegiato agnoscat. Privilegium pro foro externo est quod non tantum prodest in conscientia, sed etiam in Judicio externo.
- 12 Decimo, privilegium dividitur in privilegium concessum ex motu proprio concedentis, & in privilegium concessum ad preces, seu supplicationem privilegiati. Privilegium concessum ex motu proprio est illud, quod in literis privilegii insertam habet clausulam Motu proprio, etiamsi forte privilegiatus per se, vel per alium pro eo supplicaverit; Textus, & Glossa communiter recepta, in c. Si motu proprio 23. de Præbend. in 6. Unde idem operatur motus proprio ad instantiam partis concessus, ac motus proprius ex mera Principis liberalitate procedens. Barbosa clausul. 79. n. 6. & alii passim; Talia enim privilegia dicuntur mixta, quia conceduntur non mere respectu personæ, nec mere respectu rei, sed mixte, & respectu personæ, & respectu rei, videlicet intervenientis læsionis, vel ratione status, dignitatis, officii aut conditionis ipsi ad hærentis; ideoque etiam perpetua sunt, & transeunt ad personas succeden-
- 13 Inter utrumque hoc privilegium notabilis intercedit differentia quod scilicet privilegium motu proprio concessum, non tantum sit altero favorabilius, &

plenissimæ interpretationis, cap. Quamvis 4. cum ibi notatis per Glossam in verb. Plenissimæ, de Præbend. in 6. sed etiam non possit argui de subreptione, c. cap. Si motu proprio 23. de Præbendis in 6. E contra vero privilegium, quod sine dicta clausula simpliciter ad preces, seu supplicationem conceditur, corrumpit per falsa narrata, vel tacitam veritatem, quæ de Jure, aut stylo Curie exprimi debuisse; semper enim intelligitur illa tacita conditio: Si preces veritate nitantur, textu expresso in c. Ex parte 2. de Rescriptis, ibi: In hujusmodi literis intelligenda est hæc conditio, etiamsi non apponatur: Si preces veritate nitantur.

Privilegium concedere potest solus ille, qui legem concedere potest; Communis. Privilegium enim vel est contra Jus, & tunc clarum stat, quod soli Legislatori, vel ejus Successori vel utriusque Superiori competit facultas concedendi tale privilegium cum includat dispensationem, & derogationem legis. Vel est privilegium ultra, seu præter Jus commune, vel municipale, & tunc etiam clare patet quod solus Legislator, vel Successor, seu Superior utriusque potest ipsum concedere, cum solus ipse obligare possit saltem suos subditos, ne impediatur privilegium in usu sui Privilegii.

Privilegium contra Jus non potest concedi nisi si aliquo modo subditis. Communis. Per tale enim privilegium eximitur privilegiatus à lege, seu Jure, cui subdi debet; aut exercetur aliquis actus Jurisdictionis, qui exerceri non potest nisi aliquo modo in subditos. Privilegium autem ultra, seu præter Jus, potest concedi etiam non subditis; Communis. Concessio enim talis Privilegii non est tam actus jurisdictionis, quam cujusdam Donationis, & domini illius rei, vel Juris, quod per privilegium datur. Videmus enim in dies Principes concedere sibi benemeritis forensibus, & extraneis privilegium, ut in suis ditionibus liberi sint à præstandis Vestigialibus, ut possint extrahere frumentum, merces, arma, milites, & hujusmodi.

Ut concessio privilegii sit licita, requiritur justa causa; Communis. Justitia enim distributiva, & legalis requirit, ut nullus absque rationabili causa eximatur à lege communi, & sic ne concedatur alicui privilegium contra Jus; Immo neque privilegium ultra seu præter Jus, quia si sine justa causa id Princeps concederet, argueretur prodigalitati, & acceptionis personarum, daretque occasionem invidia, & perturbacionis aliis non privilegiatis.

Potestamen concessio privilegii esse valida, quamvis sit facta sine justa causa. Communis: Valor enim sive ultra, seu privilegii, sive contra Jus, præter Jus, pender omnino à voluntate concedentis ipsum privilegium; unde sicut ipse potest absque ulla causa tollere valide hujusmodi Jus, seu legem ex toto; ita à fortiori ex parte unam, vel aliam personam per speciale privilegium ab ejus obligatione eximendo saltem valide.

Privilegium acquiri potest ex concessione Principis, sive facta motu proprio ex ultronea ipsius liberalitate, sive facta ad preces, & supplicationem privilegiati. Qui tamen privilegiatus ad hoc ut valide, & licite privilegium acquirat, debet in supplicatione evitare obreptionem, & subreptionem, necessario enim debet fideliter exprimere ea omnia, quæ verisimiliter retrahere possent animum à concessione privilegii. Sic notant passim Doctores post Clarum, §. final. q. 59. verb. Debes advertere.

Item privilegium acquiri potest præscriptione, seu consuetudine legitime præscripta. Communis; per textum in cap. Novit. 13. de Judiciis, & cap. Super quibusdam 26. de verborum significat. Consuetudo enim legitime præscripta habet vim privilegii, & inducit Jus, arg. citat. cap. Novit. 13. de Judiciis, ibi: Nisi forte jura communi per speciale privilegium,

gum, vel contrariam consuetudinem aliquid sit de-
tractum. Ubi Glossa communiter recepta verb. Con-
suetudinem: sic dicit: Nota, quod consuetudo parifi-
catur privilegio; c. Conquestus 8. caus. 9. q. 3. cap.
Quia sancta 28. dist. 63. c. Quia per ambitionem 6.
dist. 64. Unde per consuetudinem legitime prescrip-
tum acquiritur iurisdicção, c. Duo simul 9. & ibi
Glossa verb. Consuetudo, de Offic. Judic. Ordinar. c.
Cum contingat 13. in fine, de Foro competent.
Item per ipsam acquiritur jus exigendi tributa, &
pedaglia, c. Super quibusdam 26. §. Præterea, &
ibi Glossa verb. Non stat memoria, de verb. signi-
ficatione. Item per ipsam acquiritur exemptio à De-
cimis à Funeralibus, & similibus; c. De quarta 4.
& cap. Cum olim 18. de prescriptionibus, cum si-
milibus.

21 Item privilegium acquiritur per communicationem.
Communis.

22 Communicatio autem, seu communicare idem est
ac commune facere & conferre alicui quod prius jam
alteri fuerat concessum; unde communicatio privile-
giorum consistit in participatione, & concessione
quodam privilegii, quod Superior, postquam illud
uni simpliciter concesserat, etiam ad alium extendit,
arg. c. Cum de diversis 2. de privilegiis n. 6.

23 Regulares Mendicantes habent plenissimam inter
se communicationem privilegiorum; Immo communicant
etiam privilegia concessis aliis Ordinibus non
Mendicantibus. Sic Hertinc. disp. 4. de legibus q. 6.
n. 75. Sannig. dist. 2. de privileg. Reg. q. 4. Cas-
saling. de privileg. Reg. traç. 1. c. 3. proposit. 1.
Portel. verb. Communicatio Privilegiorum, Casar-
rubios eodem verbo, Rodriguez tom. 1. q. Reg. q. 55.
Reiffenstuel l. 5. Decret. tit. 33. n. 55. & seq.
& alii communiter. Et id. clare patet ex variis Sum-
morum Pontificum constitutionibus, & signanter Sixti
IV. Alexandri VI. Julii II. Leonis X. Clementis
VII. Pauli V. Pii IV. S. Pii V. Gregorii XIII.
Sixti V. Clementis VIII. plurimque aliorum, quos
enumerat, & adducit novissime Benedictus XIII.
constituit. incipient. Summe decet: & constituit. in-
cipit. Pretiosus: & in aliis constitutionibus specifi-
catis, & moderatis à Clemente XII. constituit. in-
cipit. Romanus Pontifex:

24 Et quoad hanc privilegiorum communicationem
mea Religio Fratrum Minorum Regularium Observan-
tiae inter alias amplissimam concessionem obtinuit
à Clemente VII. constituit. incipient. Dum fructus
uberes: quæ Bulla fuit postea confirmata à Paulo
IV. Pio IV. Gregorio XIII. Sixto V. & aliis Pon-
tificibus, & specialiter à Clemente VIII. constituit.
incipient. Ratio pastoralis: & à Benedicto XIII.
constituit. incipient. Summe decet: quæ tamen Be-
nedicti XIII. Constitutio quoad maximas ampli-
fones, & ingentes novas concessionem una cum aliis
ab eodem emanatis pro aliis Ordinibus Regularibus
fuit moderata à Clemente XII. constituit. incipit. Ro-
manus Pontifex:

25 Unde hic juvat adducere dictam constitutionem
Clement. VII. quæ est, ut sequitur.

CLEMENS PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Dum fructus uberes, quos ordo Sacer dilecto-
rum Fratrum Minorum Regularis observantiae in
magno militantis Ecclesie cum propagatione Reli-
gionis, ac defensione, & augmento fidei Catho-
licæ, ac salute Christianissimorum produxit hæcenus
& in dies producit, diligenter attendimus, dig-
num, qui potius debitum putamus (ut ejus sta-
tum prosperum & tranquillum omni diligentia pro-
curemus) illius Religiosas personas specialibus fa-
voribus, & gratiis prosequi. Hinc est, quod nos

motu proprio, & ex certa nostra scientia, teno-
re presentium, omnia, & singula privilegia, immu-
nitates, exemptiones, præsertim de non solvendo
Clericis Secularibus Quartam funeralium quoad fra-
tres in possessione non solvendi quartam hujusmodi
existentes, ac omnia, & singula Indulta, indulgen-
tias, peccatorum remissionem, & gratias dicti Mino-
rum, ac S. Claræ, ac tertio de Penitentia nuncu-
pato Ordinibus, illorumque Fratribus, Monia-
libus, Sororibus & utriusque sexus personis, at-
que Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis qui-
buscumque, etiam per modum extensionis, seu
communicationis, & per alias quomodolibet, per
quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nos-
tros, ac per nos, & sedem prædictam concessa,
auctoritate Apostolica, tenore presentium appro-
bamus, & innovamus, & perpetuæ firmitatis robur
obtinere, & inviolabiliter observari debere, ipso-
rumque Fratres, Moniales, Sorores, Personas, Mo-
nasteria, Domus, Ecclesias, & alia loca hujusmodi
omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus,
exemptionibus, concessionibus, indulgentiis,
peccatorum remissionibus, & gratiis, quibus-
vis Congregationibus dictorum Ordinum, aliorum-
que Ordinum Mendicantium quomodolibet conces-
sis, & concedendis, necnon etiam quibusvis fa-
cultatibus, & gratiis suæ professioni Regularis ob-
servantiae non contrariis, aliis ordinibus quibus-
cumque non Mendicantibus quomodolibet conces-
sis, & concedendis, uti, frui, & gaudere posse,
etiam debere in omnibus, & per omnia perinde ac
si eis specialiter concessa fuissent, & constitutiones
in ultimo Capitulo Generali dicti Ordinis Minorum
Regularis Observantiae, in Provincia Burgensi Reg-
ni Castellæ factas pleno robore firmitatem obtinere,
& ab omnibus quoadmodum per capitulum aliud Ge-
nerale dicti Ordinis mutatae non fuerint, inviola-
biliter observari debere, necnon regulam ipsam
per S. Franciscum pro Fratrum Minoribus insti-
tutam, observabilem, meritoriam &c. Cum omni-
bus clausulis revocatis.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anno Pisco-
poris die 30. Maij anno millesimo quingentesimo vi-
gesimo quinto, Pontificatus nostri anno secundo.
Hæc Bulla videri potest in compendio Privilegio-
rum nostrorum P. Alphonsi Casarubios in fine.

Adducitur etiam alia dicta Constitutio Clement. 16
VIII. quæ est, ut sequitur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ratio Pastoralis Officii nostri exigit, atque effla-
gitat, ut quorum Religionem, ac virtutem Sedi
Apostolicæ; totique Ecclesie non modo illustrem,
& præclaram, sed utilem etiam, ac necessariam esse
animadvertimus, eosdem nostris, & ejus Sedis Apos-
tolicæ honoribus, ac beneficiis libenter prosequamur.
Cum vero ex bonis, & commodis spiritualibus Ordini
Mendicantium, ea longe lateque pateant, sem-
perque patuerint, quæ à Sacro Ordine Fratrum Mi-
norum de observantia, ab ipsis fundata Religionis ini-
tialis, in omnes Christianæ Reipublice Provincias pro-
fluxerunt, quotidieque profuunt, & promanant, fa-
ciendum nobis esse statuimus, ut in eodem Ordine,
nostris, & Sedis Apostolicæ gratiis atque muneribus
honestando nihil Romanorum Pontificum Prædeces-
sorum nostrorum benignitati, ac studio concedamus.

§. 1. Cum igitur pro parte dilecti Filii Joan-
nis Baptistæ Moles Commissarii Generalis in Ro-
mana Curia ultramontane Familie prædicti Ordini
de Observantia Nobis exposuit fuerit, ex ip-
sius Sedis benigna dignatione provenire, ut Roma-
nus Pontifex, quandoque Prædecessorum suorum

Romanorum Pontificum gesta innovet, ac Apos-
tolica auctoritate innovata, & restaurata muniat,
& fulciat & in pristinum statum reponat, ac re-
ducat, necnon propterea nonnulli Romani Pon-
tifices Prædecessores nostri, quosdam gratias, Con-
cessionem, Indulgentias, & peccatorum remissio-
nes, absolutiones, etiam plenarias libertates, præ-
rogativas, favores, immunitates, exemptiones, de-
clarationes, facultates, multaque alia privilegia,
& indulta tam prædictis Fratrum minorum, quam
S. Claræ, ac tertio de Penitentia nuncupato Or-
dinibus, illorumque Superioribus, Fratribus, Mo-
nialibus, & Sororibus, ac utriusque sexus perso-
nis, & Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & lo-
cis quibuscumque dictorum Ordinum nunc, & pro
tempore existentibus in genere, vel in specie etiam
per modum communicationis, sive extensionis privi-
legiorum aliis Ordinibus, Dominis, Ecclesiis &
utriusque sexus personis Ordinum Mendicantium,
& non Mendicantium existentibus concessorum con-
cesserunt, aut jam concessa confirmarunt, prout
in singulis Concessionibus, Declarationibus, & li-
teris eorumdem Prædecessorum expeditis plenius
indicitur contineri.

§. 2. Cum autem, sicut eadem exemptio sub-
jungebat, illa, quæ sæpius Apostolica auctoritate
prædicta munita existunt, maiorem obtineant
robore firmitatem, pro parte prædicti Jo. Bapt.
Moles nobis fuit humiliter supplicatum, ut præ-
dictis privilegiis, immunitatibus, favoribus, con-
servatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensa-
tionibus, gratiis, concessionibus, Indulgentiis, &
Indultis, pro illorum observantia, nostræ approba-
tionis robur addiceret, aliasque in præmissis opportune
providere, benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur, qui omnium votis præsertim-
que illorum, qui sub suavi Religionis jugo Divi-
nis Laudibus & Christianæ Religionis argumento
incumbentium personarum tranquillitati, & commo-
ditati consulunt; libenter annuimus, eaque favo-
ritibus prosequimur opportunis, hujusmodi suppli-
cationibus inclinati; quæcumque præmissa, ac om-
nia singula alia privilegia, immunitates, exemptio-
nes, libertates, prærogativas, favores, conser-
vatoriis declarationes, facultates, dispensationes,
gratias, Concessionem, Indulgentias, & Indulta spi-
ritualia, & temporalia, etiam per modum com-
municationis, & extensionis inter se, & cum aliis
Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus,
ejusdem Fratrum Minorum Regularis observantiae
& S. Claræ, & de Penitentia Tertio Ordinibus,
etiam in Congregatione sub trium votorum substan-
tialium professione, & eorumdem Superiorum
Ordinis Minorum Regularis Observantiae hujusmo-
di obedientia degentibus, ipsorumque Superiorum
Fratribus, Monialibus, Sororibus, ac utriusque
sexus etiam singularibus personis, necnon Monas-
teriis, Domibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque
in genere, & in specie, etiam per solam signatu-
ram, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut
alias per eosdem Romanos Pontifices Prædecessores
nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, sub quacumque
forma, & expressione verborum concessa, ac etiam
litteralis vicibus approbata, necnon omnibus, &
singulis, in eis forsan contentis clausulis, Decretis,
& Declarationibus quibuscumque, ac singulis
desuper etiam pluribus vicibus confectas literas, &
in eis contenta, & inde secuta, quæcumque illorum
omnium tenores, & formas datas, effectus, & Decreta
in illis apposita, ac si de verbo ad verbum in-
sererentur & in his essent inserta, presentibus pro
sufficiens expressis habentes, dicta Auctoritate
Apostolica, tenore presentium, ex certa scientia
in his omnibus, in quibus Decretis Concilii Tric.
non adversantur, salvis Monialibus, etiam De-

cretis à Nobis in favorem fratrum Reformatorum
concessis approbamus, & confirmamus, ac inno-
vamus, perpetuamque roborem firmitatem obtinere,
& firmiter observare, necnon Ordinibus Fratrum
Minorum Regularis observantiae, & S. Claræ, ac
Tertio de Penitentia nuncupato, etiam in con-
gregatione sub obedientia Fratrum Min. de Obser-
vantia hujusmodi degentibus Superioribus, Fratri-
bus, Monialibus, etiam Tertiaris nuncupatis, So-
roribus, personis, Monasteriis, Domibus, & Ec-
clesiis, & locis prædictis, etiam per modum com-
municationis, & extensionis hujusmodi suffragari,
illisque frui, uti, & gaudere, & quando, & quo-
ties opus fuerit, posse, & debere, in Judicio, &
extra, ac etiam in foro conscientiae, in omnibus
& per omnia, ac si specialiter, & expresse eidem
Fratrum Minorum, & S. Claræ, & Tertio de peni-
tentia Ordinibus per nos concessa fuissent, de-
cernimus; Supplentes omnes, & singulos juris, &
facti, ac solemnitatum etiam de juris necessitate,
aut alias quomodolibet requisitarum forsam omis-
sarum, alios quoscumque defectus, si qui forsam
intervenerint in eisdem.

§. 4. Quo circa venerabilibus Fratribus Man-
tuan. & Canarien. Episcopis, ac dilecto filio u-
narum Curie Cameræ Apostolicæ generali Ant. O-
nri per easdem presentes committimus, & manda-
mus quatenus ipsi, vel duo, vel unus eorum per
se, vel alium, seu alias faciant auctoritate nostra
presentes Literas, & in eis contenta quæcumque,
plenum eorum effectum sortiri, illisque omnes,
quos concernunt, pacifice frui, & gaudere. Non
permittentes quemquam desuper contra presentium
tenorem sub quovis prætextu, & causa etiam de-
fectu intentionis nostræ per quoscumque quomo-
libet indebite molestari: quinimmo quidquid con-
trarium attentari, vel fieri contingerit, omnia sem-
per in pristinum reponi; Contradictores quoslibet,
& rebelles, etiam per quascumque penas ecclesias-
ticas, & alia opportuna juris, & facti remedia,
appellatione quacumque postposita, compescendo,
nac legitimis super his habendis, servatis proces-
sibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato
etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secu-
laris. Sique per quoscumque Judices, & Comis-
sarios, ac S. R. E. Cardinales, necnon Sacri Pa-
latii Apostolici causarum Auditores, sublata eis
quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate,
iudicari, & definiri debere.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac pia me-
morie Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris
nostri de una, & in Concilio Generali de duabus
diets, dummodo ultra tres dietas aliquis presen-
tium vigore ad iudicium non trahatur, aliisque Apos-
tolicis constitutionibus, ac provincialibus, & Cap-
itularibus statutis, & constitutionibus, etiam ju-
ramento, confirmatione Apostolica, vel quavis fir-
mitate alia roboratis, privilegiis quoque, Indul-
gentiis, & literis Apostolicis, etiam in forma Brevis
per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores
Nostros, ac etiam Nos, & Sedem prædictam, &
motu proprio, ac scientia, & potestatis plenitudi-
ne similibus, ac cum quibusvis irritativis, annul-
latis, restrictivis, & reservativis, exceptivis,
restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac de-
rogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus,
efficacissimis, & insolitis clausulis, quomodoli-
bet, etiam pluries concessis, firmatis, & innova-
tis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficien-
tiam derogatione, de illis, earumque totis tenori-
bus, specialis, specifica, expressa, & individua,
nac de verbo ad verbum, & non autem per Clau-
sulas Generales, idem importantes, mentio, seu
quavis alia expressio habenda, ut aliqua alia ex-
quisita forma ad hoc servanda foret, etiam, quod

in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenoris huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus. Aut si aliquibus communitur, vel divisim ab eadem sit Sede indulgentum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Verum, quia difficile foret, presentes literas ad singula quæque loca, in quibus forte opus esset, deferri, volumus, & pariter Apostolica auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicujus ex Secretariis cujusvis prædictorum Prælatorum, Generalium, ac Romanæ Curie Commissarii, & suorum successorum, aut Notarii publici subscriptis, & sigillo Officii alterius eorumdem, aut alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curie Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio & extra illud adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Anullo Piscatoris die vigesima Dec. 1595. Pontificatus nostri anno sexto.

Hæc Bulla habetur in Bullario Cherubini tom. 3. pag. 66.

27 Regulares Mendicantes communicant in omnibus privilegiis Societatis Jesu, etiam in quibus apposita est sequens, seu similis clausula: *Ne illis per Communicationem fruatur ceteri Mendicantes.* Sic Diana, p. 3. tract. 2. resol. 81. Rodrig. tom. 1. q. Regul. q. 55. art. 7. Herincx disp. 4. de legibus q. 6. n. 75. Donatus tom. 1. p. 1. tract. 7. q. 8. Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 9. conclus. 2. Reiffenst. l. 5. decret. tit. 3. n. 64. Kazemberg. in Suplem. theol. moral. P. Sporer c. 1. sect. 4. §. 2. num. 225. & alii. Et ratio est, quia Pontifices Successores Gregorii XIII. (qui talem clausulam prohibitivam communicationis apposuit) in constitutione incip. Pium, & uti: de novo absque tali, seu simili clausula prohibitiva Communicationis amplissimam concesserunt Mendicantibus, & confirmaverunt communicationem privilegiorum, quorum Pontificum potestati derogare non statuit, immo non potuit ullus Antecessor, quia par in parem non habet imperium; c. Innocent. 20. de electione, §. Quamvis, & cap. Exiit 3. §. Ceterum Sanctæ memoriæ, de verb. signifi. in 6.

Nisi aliunde constet de communicatione, & quidem expresse, id falsum est.

† At percurrat Theologus omnes illas constitutiones à me, & ab aliis ibi allegatas, & satis id constare comperit. Percurrat insuper à me Lucio additam animadversionem hæc infra in verb. Votum, art. 3. n. 159. ad fin. †

28 Quod autem sine tali, seu simili clausula prohibitiva communicationis concesserint seu confirmaverint Successores Pontifices, patet ex variis eorum Bullis, & signanter ex Bulla Pii IV. incipien. *Circumspecta*, confirmata per S. Pium V. constit. incip. *Etsi cuncta*: & per ipsos Gregorium XIII. constit. incip. *Quo magis*: & per Sixtum V. constit. incip. *Etsi*: & per Gregorium XV. constit. incip. *Quanta christiana*: & per Clement. VIII. constit. incip. *Pastoralis*: Quibus accedunt constit. Clement. VIII. incip. *Ratio Pastoralis*: adducta supra num. 24. in qua Ordini nostro Minorum de Observantia de novo concessit, innovavit, & confirmavit omnia, & singula privilegia, quibuscumque & quomodocumque concessa, non ob-

stantibus quibusvis clausulis irritativis, annullativis, cassativis etiam Privilegiorum eorum revocativis, & restrictivis &c. prout amplius potest videri in dicta Bulla §. 5. Item const. Gregorii XIV. incip. *Illius*, qui: in qua concessit Cisterciensibus & Cruciferis, præter cuncta alia privilegia, etiam in specie privilegia Societatis Jesu; Item Constitutio Benedicti XIII. incip. *Summe decet*: emanata pro nostro Ordine minorum de Observantia, & alia incip. *Preciosus*: emanata pro præclarissimo Predicatorum Ordine, in quibus præter omnia alia summa privilegia concedit eis in specie sine ulla limitatione cuncta privilegia præstantissimæ Societatis Jesu; quæ dictæ Benedicti XIII. constitutiones, quoad maximas ampliationes, & ingentes novas concessionis, una cum aliis ab ipso pariter editis pro diversis aliis Ordinibus Regularibus fuerint moderatæ à Clemente XII. constit. incip. *Romanus Pontifex*: Et jam amplissimam privilegiorum confirmationem, extensionem, & innovationem sine superius dicta limitatione, aut simili restrictione concesserant nostro minorum Ordini de Observantia varii Summi Pontifices; & signanter ipsemet Gregorius XIII. constit. incip. *Ex benigna*: Pius V. const. incip. *Injuncti Nobis*: Clemens VIII. const. incip. *Ratio Pastoralis*: Urbanus VIII. constit. incip. *In plenitudine*: quæ omnes & aliæ confirmatorie Bullæ privilegiorum nostrorum de novo fuerunt plenissime, & amplissime confirmatæ sine tali, aut simili clausula prohibitiva communicationis ab Innocentio XI. const. incip. *Exponi Nobis*: Unde ut concludunt Reiffenstuel loc. cit. n. 95. Kazemberg. l. c. n. 425. & alii, nullum prorsus dubium superest, quin ceteri Mendicantes, & præsertim fratres Minores gaudeant quoque privilegiis Societatis Jesu etiam cum clausula: *Ne illis per communicationem fruatur ceteri Mendicantes*, aut alia simili concessis.

Si privilegium alteri Religioni communicatum, apud primam Religionem privilegiatam restringatur, vel usu contrario penitus aboleatur, seu abrogetur, id non nocet dictæ secundæ Religioni privilegiatæ per communicationem. Sic Engel. lib. 5. decret. tit. 33. num. 1. Suarez de legibus cap. 15. Reiffenstuel l. c. n. 69. & ipso teste alii passim. Et ratio est, quia licet tale privilegium dependeat à priore privilegiata Religione in productione, non dependet tamen ab ipsa in conservatione, sed à secunda privilegiata per communicationem, cum statim ac privilegium est concessum uni Religioni efficiatur etiam proprium alterius Religionis habentis communicationem cum illa, adeoque quamvis prima Religio privilegiata per non usum, seu revocationem illud amiserit, adhuc reservatur in secunda Religione, cui facti communicatum, potestque ipsa illo libere uti, cum eadem Jus fuerit jam acquisitum ante illius cessationem seu revocationem.

Communicantes privilegiis aliorum possunt illis uti contra eosdem. Unde Regulares communicantes in privilegiis aliorum Regularium possunt illis uti in Judicio contra eosdem Regulares, quibus ea primitus fuerunt concessa; dummodo Regulares communicantes sint rei, vel agant de damno vitando; facta enim semel privilegiorum communicatione, quælibet Religio qualiter, & independentem ab alia gaudet talibus privilegiis. Communis, teste Reiffenstuel. loc. cit. n. 70. & seq.

APPROBATIO.

31 Et confirmatio Regularum Collegii, seu Seminarii Missionariorum in Conventu S. Bartholomæi in Insula de Urbe Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum destinati.

CLEMENS PAPA XI.

Ad futuram rei memoriam.

Commissi Nobis divinitus Sacrosancti Apostolatus officii ratio postulat, ut illis, quæ provido consilio pro Collegiorum, seu Seminariorum, in quibus Religiosi viri ad Christianam fidem, & Catholicam Religionem propagandam mittendi opportuno instituantur, salubri directione, felicique progressu constituta esse noscuntur, quo firmius subsistant, & serventur exactius, Apostolici muniminis adiungamus firmitatem.

§. 1. Alias siquidem Nos juxta Decretum, quod prius nempe in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis propagandæ fidei præpositorum die tertii Octobris MDCCVII. coram Nobis habita edidimus, dilectis filiis quorundam Religiosorum Ordinum superioribus præcipimus, ut omnino, ac quamprimum suo cuique in Ordine Conventum aliquem, veluti pro Seminario Missionariorum, ad instar seminariorum, seu collegiorum in S. Pancratii prope, & extra muros Urbis Fratrum Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo discalceatorum nuncupatorum, ac S. Petri in Monte aureo de eadem Urbe Ordinis Reformatorem etiam nuncupatorum Conventibus respective institutorum deputarent, in quo diu, ac diligenter vocatio, & spiritus eorum, qui Missionibus destinarentur, probaretur, ipsique etiam ibidem de omnibus, quæ ad hoc Apostolicum Ministerium cum laude, & fructu exercendum utilia, ac necessaria forent, plene instruerentur: quatenus verò in aliquo Ordine Conventus huiusmodi destinatio ad hunc effectum tantum non tam cito fieri posset, donec ea fieret, ea omnia in aliquo Conventu, vel domo ejusdem Ordinis, ubi Regularis Observantia magis vigeret, executioni mandarentur.

§. 2. Porro in præmissorum implementum, sicut præfati Cardinales Nobis nuper exposuerunt, novissime in Conventu S. Bartholomæi in Insula de Urbe præfati Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum novum Collegium, seu Seminarium pro Missionariis huiusmodi erectum, seu destinatum, necnon dormitorium pro duodecim Religiosis ad loca Terræ Sanctæ, & alias Missiones expediendis assignatum fuit, & insimul nonnulla Regula pro novo Collegio, seu Seminario huiusmodi confectæ, illaque ipsis Cardinalibus, ut ab eis confirmarentur, exhibitæ fuerunt tenoris, ut sequitur, videlicet: *Regula, & provisiones pro novo Collegio, seu Seminario Minorum Observantium in erecto in Conventu S. Bartholomæi in Insula ejusdem Ordinis à Sacra Congregatione Generali de Propaganda Fide confirmandæ.*

¶ Cum à Congregatione particulari habita die duodecima Sept. MDCCIX. resolutum fuerit esse destinandum locum, seu dormitorium in dicto Conventu pro duodecim Religiosis expediendis ad loca sancta, & respective ad alias Missiones, & Patres Coelestini à Mediolano Vice-Commissarius Generalis assignaverit dormitorium, & conspectu Palatii Minorum de Sabellis continens duodecim cellas, & alias contiguas pro lectoribus juxta numerum inferiorum præfigendum, confirmanda videtur dicta assignatio, & ponenda in principio dormitorii, vel in loco aptiori inscripto.

FERRAR. BIBLIOTHEC. TOM. VII.

Collegium, seu Seminarium pro Missionibus Sanctarum, & aliorum locorum.

¶ II. Ut Missionum munus, quod vere Apostolicum est, per viros undequaque idoneos omni cura, & fervore, ac cum fructu exerceatur, incumbat Superiori Generali eligere Religiosos Regulari disciplina, probitate morum, ac zelo gloriæ Dei præditos, & ad animarum salutem eximia charitate accensos, qui veluti candelabra super montium jugis sita, ad tenebras tam infidelitatis, quam hæreses pro viribus dissolvendas sint apti, quique nec minoribus annis vigintiquinque, nec trigesimoquinque majores, exceptis tamen Lectoribus Jubilatis, & sexennialibus Sacræ Theologiæ ad has Missiones divinitus vocatis, dummodo tamen quadragessimannum non excedant, robusta quoque corporis valetudine polleant ad jugiter laborandum in vinea Domini, & quidem indistincte, tam pro locis Terræ Sanctæ, quam pro aliis Missionibus Theologiæ pariter cursum expleverint, ac Lectores, seu Concionatores fuerint, aut saltem in morali theologia bene versati, illosque non ex sola Italia, sed ex omnibus provinciis advocare curet, & plures etiam ex una provincia, dummodo sic electi prædictas habeant qualitates, moneatque insuper Provinciales, Guardianos, aliosque, si opus fuerit, Religiosos, ut accedere volentes ullo modo retrahant, & contra tales dissuadentes, ac male consulentes, poenas comminetur privationis vocis activæ, & passivæ, aliasque arbitrio Sacræ Congregationis.

¶ III. In ipso ingressu singuli exercitia spiritualia peragant per decem, aut saltem octo dies, cum omne donum perfectum desurtum sit, descendens à Patre luminum, & deinde immediate in manibus dicti Patri Superioris Generalis Cismontani, aut eo absente, alterius ab eo deputandi juramentum juxta infrascriptam formulam præsentent, illudque ad Sacram Congregationem transmittatur. Formulæ juramenti talis est.

¶ Ego Frater N. professus in Conventu N. Provinciae N. Ordinis S. Francisci de Observantia juro, & promitto in manibus Paternitatis vestræ Reverendis. N. sive superioris Delegati me ab hoc seminario non discessurum, neque discedere procuraturum, mediate, vel immediate per interpositam personam nisi ex legitima causa admittenda à Paternitate vestra Reverendissima, vel à vestris successoribus canonice intrantibus, & non alias. Insuper pro Fidei Catholice propaganda causa, ac salute infidelium procuranda ad loca Terræ Sanctæ, aut aliam quamcumque provinciam, vel regnum, sine aliqua repugnantia, & exceptione, quantumcumque iturum, & ad illam partem ex dictis locis, aut provinciis, ad quam à Paternitate vestra Reverendissima ero destinatus, & missus; Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia: Ego N. N. affirmo ut supra manu propria.

¶ IV. In dicto Seminario permaneant spatio duorum annorum, & non ultra, nisi fortasse cum aliquo ob insignis spei profectus, vel ex alia legitima causa censuerint Lectores protrahendam esse moram ad triennium, idque cum dispensatione in scriptis Patris Superioris Generalis Cismontani, & Sacræ Congr.

¶ V. In omnibus Collegiales subsint, prout etiam Lectores obedientiæ Guardiani, & Superiorum Ordinis respective, sicut ceteri Fratres, & Lectores de Familia, ac de iis habeatur, dum in Seminario permanserint, eadem ratio, ac si hujus provincie Fratres essent, tum circa præcedentiam juxta susceptionem habitus, cum hac tamen declaratione respectu Lectorum Jubilatorum, & sexennialium, ut dum actu sunt Collegiales, præcedentia, & præeminentia ipsis competentibus secundum statuta Ordinis fruatur; & si sexennales in propria Pro-

Rt

vin-

vincula locum non haberent, sint immediate post ultimum aggregatum de numero. Tam etiam circa reliqua eorum Religiosis necessitatibus convenientia, exceptis his, quae sequuntur hoc modo, nempe Vestiarium cuique ex dictis studentibus subministratur a singulis respective eorum provinciis, iuxta morem in Religione observatum, ac practicum erga alios studentes. Quo vero ad Lectores actu legentes Vestiarium subministratur ex pecuniis Terrae Sanctae, mediante Syndico Apostolico, eisdemque Lectoribus, prout etiam sex studentibus ex eisdem pecuniis subministratur ceterarum, quae in Religione vocantur necessitates. Quo vero ad alios sex, subministratur a Guardiano dicti Conventus, & Dominis Secretariis Sacrae Congregationis supplicabit Sanctissimo pro elemosyna Missionum in dicta Ecclesia S. Bartholomaei celebrandarum pro sex ad minus doctorum Religiosorum, ne pro habenda dicta elemosyna, ad alias Ecclesias divergentur.

VI. Duo semper in hoc Seminario ad minus pro nunc adsint Lectores, alter controversiarum, & alter pro lingua Arabica, & si possibile sit, addatur tertius pro lingua Illyrica, & remittitur prudentiae Patris Superioris Generalis Cismontani invenire lectorem, qui utramque ex dictis linguis calleat, & non admittatur nisi praevio examine, & confirmatione Sacrae Congregationis, iisdemque serio injungatur sedulitas, & assiduitas in lectionibus, repetitionibus, & exercitiis, ac dicti Lectores, dum actu legunt, habeant praecedentiam modo, quo sequitur, nempe Lector Controversiarum, si fuerit Lector Jubilatus de non numero, inter Lectores Jubilatos de numero, ultimo tamen loco, si fuerit solum sexennalis, omnes Ex-Definitores, Lectores linguae Arabicae, si fuerint Jubilati, vel sexennales, eo modo, quo Lector Controversiarum, si tantum instituti Lectores Theologi, inter Ex-Definitores iuxta antiquitatem habitus, si non sint Lectores Theologi, & trigessimum annum compleverint, immediate post Vicarium, si non compleverint trigessimum annum inter Lectores artium cum praerogativis secundum morem, & statuta Ordinis respectively competentibus praecedant, incedant & potantur.

VII. Praefatus Lector Controversiarum binas ad minus singulis hebdomadis tradat in scriptis lectiones utiles locis Terrae Sanctae, ac aliis respective locis, ubi Religio Missiones habeat, & post Vesperas earumdem agat conferentiam, frequentibusque exercitiis studentes instituat, singulis vero mensibus tradita doctrinae disputationes habeantur intervenientibus etiam aliis Lectoribus & Religiosis ejusdem Conventus. Alii autem Lectores linguarum ter in hebdomada legant, & rerum, quas docuerint, repetitionem a studentibus exigant singulis diebus, quibus legere tenentur, per horam post Vesperas auditores suos exercendo.

VIII. Prohibetur aequae Lectoribus, ac studentibus diebus Lectionum a Conventu egredi quacumque de causa, nisi expletis integre lectionibus, ac exercitiis ea die, qua fieri debent, & in hoc Guardiano diligenter incumbat, & si Theses eadem die habeantur, si ita expediens videbitur, absolute licentiam denegat.

IX. Interdicitur pariter aequae Lectoribus, ac Collegialibus quadragesimalium concionum cursus agredi, & solummodo permittatur studentibus sermone alique, aut concione interdum infra annum habere ob aliquam occurrentem Festivitatem, aut quadraginta horarum, & similiter in mensa, aut in Conventu, ad hoc ut prompti sint ad hujusmodi exercitium subeundum tempore Missionum, dummodo per id a studiis praedictis nulla penitus distractio sequatur.

X. A lectionibus, repetitionibus, ac exercitiis

utriusque studii, nemo prosus ex studentibus quocumque titulo, aut colore eximatur, aut unquam permittatur abesse, & si quis neglexerit, a Guardiano corrigatur, idemque fiat, si aliquem negligentem in exscribendis lectionibus, aut dictis studiis desidiosum reperiat, & tam Lectores, quam Guardianus de omnibus Superiorum Generale, ac etiam Sacrae Congregationem certiorent.

XI. Senisquibuscumque mensibus Theses Theologiae, seu Controversiarum Arabico, Latino, & quatenus fieri possit, Illyrico idioma habeantur, quibus Guardianus interesse teneatur, ad dignoscendum eos, qui proficiunt, & monere debeat Patrem Superiorem Generale de iis, qui forsitan studio hujusmodi minus vacaverint, ut valeant, illis submotis, alios subrogare.

XII. Curet Superior Generalis aliquem Religiosum deputare, qui ad ipsos studentes singulis mensibus magno zelo, ac fervore concionem habeat de Missionariorum muneris praestantia, deque peculiaribus ejusdem functionibus, quo Spiritus Apostolicus in eis succendatur, ac perseveret, erudianturque in iis omnibus, quae ad illud congrue, & cum Dei gloria peragendum pertinent.

XIII. Superior Generalis Familiae Cismontanae, vel alter ab eo delegatus singulis saltem quatuor mensibus studium istud visitet, & si studentem aliquem minime proficientem invenerit, aliqua poenitentia injuncta, qua alii ab assumpto munere negligendo deterreantur, cum ad propriam provinciam ire jubeat, & eandem Sacram Congregationem de promotione moneat, aliumque in remoti locum quam primum subroget. Ultra vero praefatam Patris Superioris Generalis visitationem, Secretarius itidem Sacrae Congregationis idem Collegium bis visitet in anno absque Superiorum interventu, ut liberius queat statum, & necessitates Collegii exponere, adhibito secum dumtaxat aliquo Arabicae linguae perito per quem possit alumnos examinare, & de eorum progressu certiorare.

XIV. Singulis diebus Dominicis, & aliis festivis de praepo praefati Collegiales in loco per Superiorem Cismontanum in Conventu destinando post Vesperas serio, & cum opportunis observationibus explicent Religiosis Sacerdotibus, Clericis, & Laicis Catechismum Romanum, & unusquisque turnarie continet per mensem, quousque complectitur, & deinde de novo per ordinem incipiat, ad hoc, ut aptiores evadant tempore, quo in Missionibus permansuri erunt.

XV. Completo biennio singuli Collegiales iuxta Decretum die tertia Octobris MDCCVII. emanatum in Congregatione coram Sanctitate Sua examinentur, praesente quoque Eminentissimo Protectione Ordinis, qui cum Superiore Generali eligat illos ad Sancta loca mittendos, & alios pro ceteris Missionibus eidem Eminentissimo benevisis, & referre dignabitur Sacrae Congregationi, & si nullus tunc temporis in promptu sit Terrae Sanctae, vel Missionis locus, aut saltem non pro omnibus Collegialibus, a Patre Superiore Generali destinentur, ut inferius, in aliquibus Conventibus, quousque advenit occasio iuxta indigentiam, & opportunitatem transmittendi, & Sacrae Congregationem certiorat, & si aliquis ad locum destinatum reuerit, aut accedere negligeret, arbitrio Sacrae Congregationis placeatur, & advenientibus novis Collegialibus, praemissis exercitiis spiritualibus, factoque juramento, illius ad Sacram Congregationem transmittat.

XVI. Ut autem dicti Ordinis Collegiales, aliquo etiam temporali praemio alliciantur, animosque libentius intendant ad Sacrum Missionum Ministerium, ac consequenter studiis praefatis, veluti ad Missiones ipsas directis, infra dicendis privilegiis gaudeant, & potantur.

XVII.

XVII. Donec completo studio sese obtulerit occasio ad loca Sancta, vel alias Missiones accedendi, Pater Superior Generalis illos ad proprias revocet, collocetque in aliquo principali Provinciae Conventu iisdem grato, ex quo, ipso Generali superiorem Cismontano inconsulto, dimoveri nequeant.

XVIII. Iis vero, qui in Missione aliqua Praefecti munere per sexennium laudabiliter perfuncti fuerint, liceat in redditu aliquem ex principalibus propriae Provinciae Conventibus sibi deligere, ac inter Lectores Jubilatos de numero praecedentiam habere juxta antiquitatem institutionis cum omnibus praeminentis per constitutionem san. mem. Urban. VIII. concessis, & si jam iidem Praefecti fuerint Lectores Jubilati instituti, sive de numero, potiantur praecedentia, & loco immediato ad ultimum Ex-Ministrorum Provinciale in propria Provincia, necnon praeminentis eorumdem Ex-Ministrorum Provincialium in propria provincia, ac si officio ministerii hujusmodi functi fuissent.

XIX. Liceat pariter iis, qui laudabiliter duodecim annorum spatio Sacrae Congregationi in Missionibus, vel in locis Sanctis inservierint, post redditum unum ex principalibus propriae Provinciae Conventibus sibi deligere, eorumque locus sit (si jam non fuerint instituti Lectores Jubilati, vel Lectores sexennales) immediate post actuales Definitores supra quoscumque alios, si vero jam fuerint instituti Lectores Jubilati, vel sexennales, & inservierint, ut supra, per octo annos post redditum ad propriam provinciam, potiantur praecedentia, & praeminentis Lectoribus Jubilatis de numero concessis, servando inter se anterioritatem institutionis; Et sic discedentes ex Missionibus pro negotiis eorumdem Missionum ad Urbem se conferant de licentia Sacrae Congregationis, maneat in dicto Conventu S. Bartholomaei si commode recipi possint, vel in alio Conventu B. Mariae de Araeoli, & interim habeantur, ac si essent de Familia quousque per Sacram Congregationem expeditur.

XX. Utque similiter tam Lectores Controversiarum, quam Lectores, seu Magistri linguarum, qui laudabiliter, & cum approbatione Patris Superioris Generalis Cismontani in praedictis se gesserint, aliquod praemium pro eorum laboribus consequantur, conceditur, ut si Lectores Jubilati de non numero per quadriennium, sexennales per octennium, & Lectores Theologi tantum instituti per decennium legerint; non instituti vero Theologi, linguas per quinquennium docuerint redeuntes ad propriam provinciam, potiantur eadem praecedentia, & praeminentis, quibus gaudent Lectores Jubilati de numero, servata pariter inter eos anterioritate institutionis.

XXI. Studeat Superior Generalis Cismontanus deputare Procuratorem pro Missionibus, qui vel in S. Bartholomaei, vel in Araeoliano Conventibus commoretur, & unum socium eorum habeat, qui in gerendis negotiis Missionum eum coadjuvet, & petita solita benedictione a superiori locali, e Conventu exeat, qui quidem Procurator, vel per sexennium completum fuerit Praefectus, aut Officiarius locorum Terrae Sanctae, vel per decennium Missionariis, aut servitio Terrae Sanctae per idem tempus permanserit. In his omnibus Sacra Congregatio conscientiam Superiorum Ordinis Familiae Cismontanae oratam esse voluit, eorumque arbitrio reliquit Regulas (supradictis tamen firmis remanentibus), tum exactam regularem disciplinam, tum studiorum Praefectum respicientes, & per eandem Sacram Congregationem approbandas.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, memorati Cardinalis, facta sibi per dilectum Filium Secretarium praedictae Congregationis omnium, & singularum Regularum hujusmodi distinctio

FERRAR. BIBLIOTHEC. TOM. VII.

ita relatione, unanimitate illas approbantes; confirmandas esse censuerint: Hinc est, quod Nos inviolabili earumdem Regularum robori, & efficaciam providere volentes, supplicationibus eorumdem Cardinalium Nobis super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, easdem praesertim Regulas cum omnibus & singulis in eis contentis auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, & approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robor adjuvamus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenissent, supplementis: salva tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis Cardinalium.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas, ac Regulas hujusmodi, semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, & ab eis respective inviolabiliter observari, sicut in praemissis quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus & Apostolicis, ac quatenus opus sit praefati Conventus S. Bartholomaei, & illius Ordinis, aliisque quibusvis etiam juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, & usibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut eorumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quae adhibetur ipsis praesentibus, si forent exhibita, vel ostensa.

Datum Romae apud S. Petrum sub anno Pontificatus nostri die 21. Januarii 1716. Pontificatus nostri anno decimo. — F. Oliverius. —

Concessio Indulgentiae Plenariae Missionariis Ordinis de Observantia & Christifidelibus ad quos missi fuerint.

INNOCENTIUS PAPA XII.

Universis Christifidelibus praesentes literas inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Celestium munerum thesauros, quorum dispensatores esse nos voluit Altissimus, libenter iis impertimur, quos pro sua in Deum, & proximos charitate, & Christianae Religionis zelo animarum salutem omni studio procurare intelligimus. Quo in genere cum Fratres Minores Ordinis S. Francisci de Observantia habeamus, eosque in primis, quos Dilecti Filii eorumdem Fratrum Superiores ob hanc causam hoc ipso, & consequentibus annis in diversis provinciis Christianae Republicae mittere constituerint; Nos sane earumdem Fratrum pietatem, ac operam, eorumque, ad quos illi mittendi erunt, Religionem, & devotionem spiritualibus gratis confovere, atque augere cupientes, Supplicationibus dilecti filii Matthaei a S. Stephano dicti Ordinis Ministri Generalis Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, piamque illius deliberationem, quantum cum Domino possumus, promovere volentes:

R12

de

- de Omnipotentis Dei Misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis fratribus dicti Ordinis tam Reformati, quam non Reformati, Ministro Generali ejusdem Ordinis subjectis, ad Missiones in quibusvis locis de Ordinariorum licentia respective exercendas in futurum mittendi (ubi tamen non erunt Missionarii Congregationis de propaganda Fide) & aliis de utriusque Sexus Christianidelibus, ad quos ipsi mittendi accesserint, nostram, & Apostolicam benedictionem, per presentes impertimur: Nec non iisdem vere poenitentibus, & confessis, ac Sacra Communionem refectis, qui pro S. R. E. exaltatione, Principum Christianorum unione, Infidelium conversione, hæresum extirpatione prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium suorum peccatorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino auctoritate Apostolica tenore presentium pro una vice dumtaxat pro unaquaque Missionis de Ordinariorum locorum licentia respective faciendæ concedimus, & largimur. Hortantes Venerabiles Fratres, Patriarchas, Primate, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos, & Rectores, ac verbi Dei Prædicatores, ut in suis quisque Ecclesiis, cum populus frequentior fuerit, presentes literas, & omnia in eis contenta publicent, & publicari faciant, nec omnem eisdem fratribus, tam Reformati, quam non Reformati, favorem, & auxilium in præmissis præstent: volumus autem, ut presentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo persone in ecclesiastica dignitate constitutæ obsignatis, eadem promissus fides adhibeatur, quæ ipsis presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.
- Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die XX. Aug. MDCXCIX. Pontificatus nostri anno nono. — J. F. Cardinalis Albanus.
- De privilegio personali, tum reali, de quo frequenter in foro disputari solet, non male paulo latius hic agitur.
- Personale privilegium dicitur quod personæ concessum cum ea extinguitur, nec ad hæredes transit. Reale vero, quod rei cohæret, & ad hæredes, aliosque successores transmittitur; L. 3. §. 1. L. 4. §. 3. ff. de censib. L. 4. ff. de Jur. Immunit. L. 7. §. 1. ff. de except. L. 196. ff. de Regul. Jur.
- At privilegium personale non est tantum quod uni certæ personæ datur, sed & quod uni generi certarum personarum lege generali conceditur. Sic quondam populis pro administratione tutelæ, Uxori pro recuperatione dotis, privilegium inter Tutorum, ac Maritorum Creditores tributum, ipsis solis, non item hæredibus prælationem tribuebat; L. 19. ff. de reb. Auct. Jud. possid. L. unic. C. de privileg. Dor.
- Fuerat 29. Instit. de Actio. Pariter solis Maritis conventis de dote, uti & ceteris quibus competentia beneficium à lege datum, id ipsum prodest, nequaquam hæredibus; L. Maritum, & L. sequent.
- ff. de re judicat. L. 7. princip. ff. de except. Reale quoque privilegium non rei seu causæ tantum singulari, sed & generaliter conceditur. Actioni enim iudicati contra condemnatos intendendæ privilegium dilationis quatuor mensium additum est, non ipsis solummodo condemnatis, sed & hæredibus, & aliis in locum eorum succedentibus profuturum; L. 29. ff. de Judic. & actioni funerariæ cohærens privilegium religionis favore non fuerant tantum, sed & hæredi ejus agenti utile est.
- Privilegium personale uti ad hæredes non transit, ita nec cessione juris, aut actionis in aliam personam transferri potest; idque quia hac ratione personam egredietur contra concedentis intentionem; L. 44. ff. de Admin. & Peric. Tut. Contra reale privilegium

- concessio transit; L. 68. de Regul. Jur. Licetque fortassis extra materiam privilegiorum non universaliter verum sit illud omne quod ad hæredes transire valet, etiam posse cessione transferri; tamen quum reale privilegium dicitur ex eo quod rei, seu causæ ipsi adsit, & insit, æquum est, ut quemadmodum ipsa causa, seu actio recte creditur, ita & inhærens ei privilegium cedendo censetur translatum; Confer Anton. Math. de Auct. lib. 2. cap. 6. num. 3. & seq.
- Quod si de concessio privilegio non satis constet, utrum personale an reale sit, illud ex onerosa, vel gratuita concessione adjudicari oportere censent Gail. lib. 2. observ. 2. num. 13. & seq. Anton. Matthæi de Auct. lib. 2. cap. 7. num. 50. sicut gratia datum putent in dubio personale, ex contractu oneroso impetratum reale esse. At quum onerosa impedire haud debeat restrictionem ejus, quod odiosum est, maxime si per modum privilegii concessum sit, ac gratuitam concessionem non raro præcedat benemerita, Principis benevolentiam non minus provocantia, quam ex contractu numeratum pretium; ideo inspicendum potius, utrum in privilegio id comprehensum sit, quod est favorabile, & publicam utilitatem & jus tertii non lædit, an contra odiosum in præjudicium Republicæ, aut juris tertio quæsiti datum. Priori casu privilegium personale, posteriori vero reale censendum est; Zoes. in commentar. ad Pandect. lib. 1. tit. 4. num. 18. Consule etiam Knekel de priv. l. 3. c. 1. num. 25. Klock de contrib. c. 16. num. 51. & seq. Mev. part. 5. decis. 182. n. 8. Cristin. vol. 5. decis. 47. num. 37.
- Negandum vero haud est, quod ex variis personarum rerumque circumstantiis aliis, utrum privilegium personale, an reale sit, quandoque sit judicandum, uti & pluribus tractant Menoch. de præsumpt. l. 3. præsumpt. 103. Klock. de contrib. c. 16. n. 75. & seq.

ARTICULUS II.

Quoad ea, quæ concernunt Privilegiorum confirmationem, extensionem, & interpretationem.

SUMMARIUM.

- 1 Confirmatio privilegiorum quid sit.
- 2 Confirmatio est duplex; una in forma communi, seu simplici, & ordinaria, & alia in forma speciali, seu ex certa scientia.
- 3 Confirmatio in forma communi, seu simplici, & ordinaria que sit.
- 4 Confirmatio in forma communi nullam Jus novum tribuit.
- 5 Confirmatio in forma speciali, seu ex certa scientia que sit.
- 6 Unde cognoscatur confirmationem esse factam in forma speciali, & non solum in forma communi.
- 7 Confirmatio privilegiorum alia censetur utilis, & alia inutilis.
- 8 Quæ censetur confirmatio utilis.
- 9 Quæ censetur inutilis.
- 10 Regularium privilegia pluries sunt à Summis Pontificibus concessa, innovata, & confirmata, non tantum in forma communi, sed etiam in forma speciali; & non sine confirmatione inutili, sed confirmatione utilis.
- 11 Et hoc clare patet ex plurimis constitutionibus, & concessionibus Pontificis favore signanter Fratrum Minorum emanatis.
- 12 Ex quibus colligitur privilegia Fratrum Minorum etiam nunc valere, quibusdam exceptis.
- 13 Idem dicendum est de privilegiis aliorum Regularium.
- 14 Dum privilegia tepius confirmantur, & in una

- Bulla confirmatoria quadam omittuntur, quæ in alia ponuntur, non censetur esse revocata, quæ fuerint omissa.
- 15 Quomodo sit intelligenda clausula: Quatenus vel Dummodo sint in usu.
 - 16 Quomodo clausula: Dummodo Sacris Canonibus, & Decretis Concilii Tridentini non adversentur.
 - 17 Per clausulam: Dummodo Decretis Concilii Tridentini non adversentur, secundum aliquos Classics Doctores à confirmatione eximuntur illa dumtaxat privilegia, quæ à Concilio Tridentino expresse sunt revocata.
 - 18 Quomodo intelligatur clausula: Quatenus vel Dummodo non sint revocata, vel sub aliqua revocatione comprehensa.
 - 19 Extensio, & interpretatio privilegiorum est duplex, una proprie dicta, quæ dicitur extensiva, seu interpretatio per extensionem: Alia improprie dicta, quæ dicitur comprehensiva, seu interpretatio per comprehensionem.
 - 20 Interpretatio per extensionem, seu extensio extensiva que sit.
 - 21 Interpretatio per comprehensionem, seu extensio comprehensiva que sit.
 - 22 Interpretatio alia est auctoritativa, seu Authentica, & alia Doctrinalis, seu Magisterialis, & quæ utraque sit.
 - 23 Interpretatio privilegiorum Authentica, seu Auctoritativa fieri potest à solo concedente privilegium, vel ejus Successore, aut Superiore.
 - 24 Interpretatio Doctrinalis, & Magisterialis potest fieri etiam à Doctoribus, & Magistris, aliisque viris doctis, & in Jure versatis.
 - 25 Ubi verba sunt clara, nulla admittitur interpretatio.
 - 26 Privilegium non est extendendum ab una persona, cui concessum est, ad aliam non expressam; Nec ab uno casu ad alium.
 - 27 Privilegia, quæ non sunt contra Jus commune, sed solum præter, vel ultra Jus, nec cedunt in præjudicium alterius, sunt late interpretanda.
 - 28 Privilegia autem, quæ sunt contra Jus commune, & cedunt in præjudicium alterius, sunt stricte interpretanda.
 - 29 Subnectuntur Supplementa, ad num. 33.
- Confirmatio seu innovatio privilegiorum est privilegii prius legitime habiti per legitimum Superiorem facta corroborata. Est in re Communis.
- 1 Confirmatio est duplex, una in forma communi, seu simplici, & ordinaria, & alia in forma speciali, seu ex certa scientia. Communis. Confirmatio in forma communi, quæ & confirmatio simplex, & ordinaria appellatur, ea est, qua Jus, seu privilegium prout hic & nunc reperitur, non præcedente alia cognitione causæ, corroboratur, seu confirmatur, relinquendo ipsum in eodem statu, in quo prius fuerat. Communis, per textum mox adducendos. Notantur autem additur; Relinquendo ipsum in eodem statu, in quo prius fuerat; Quia Confirmatio in forma communi nullum Jus novum, neque valorem tribuit illi, cui accedit, sed supponit privilegium jam validum, approbatque illud sicut reperitur validum; nec tamen facit privilegium de novo validum, si prius reperiebatur invalidum, ut clare habetur ex cap. Cum delicta 4. de confirmatione utilis, vel inutili, ubi Pontifex in simili confirmatione sic loquitur: Nolentes, quod ex innovatione hujusmodi novum Jus monasterio acquiratur, sed antiquum (si quod habet) per innovationem privilegii conservetur; & cap. Quia diversitate 5. de concession. prebend. ubi sic dicitur: Non obstante confirmatione à Sede Apostolica obtenta sub forma communi, quæ confirmat beneficia, & prebendas, sicuti justè, & pacifice possidentur, &

concordat id, quod habetur, in cap. Præceptis 2. dist. 12. ibi: Non novum aliquid presentis jussione precipimus, sed illa, quæ olim videntur indulta confirmamus.

Confirmatio in forma speciali, seu ex certa scientia ea est, quæ fit cum perfecta notitia totius negotii, seu privilegii, & omnium ejus circumstantiarum, novumque Jus tribuit, ita ut non solum valida corroboraret, sed insuper revalidet, & de novo concedat Privilegia etiam revocata; Communis, arg. c. Sicut grave 1. de transactionibus; Et ratio est clara, quia confirmatio in forma speciali, seu ex certa scientia non est nuda, & simplex confirmatio, sed potius est in re, & effectu nova concessio, adeoque vim habet Privilegia ceteroquin nulla, & invalida reddendi valida.

Quod confirmatio facta sit in forma speciali, & non solum in forma communi, colligitur ex variis signis, videlicet si in ipsa confirmatione apponatur clausula ex certa scientia, seu clausula Ex plenitudine potestatis, aut clausula Non obstante quacunque lege, consuetudine in contrarium, vel clausula Supplentes omnes Juris, & facti defectus, seu clausula Sublata &c. aut in literis confirmationis inferatur tenor totius privilegii, aut Instrumenti; Sic passim Doctores.

Confirmatio privilegiorum alia censetur utilis, & alia inutilis; Communis. Confirmatio utilis tunc censetur, quando est valida, & talis judex inferior nequit contravenire, nec de ea judicare potest. Si quis 1. &c. de confirmationibus 2. de confirmatione utilis, vel inutili. Confirmatio inutilis tunc censetur, quando ipsa nullus est valoris, ut si obreptitie, vel subreptitie fuit obtenta narrato scilicet falso, aut supresso & rejecto vero, quod de Jure exprimi debuisset; c. Bonæ memoriæ 3. cap. Ad nostram 5. cap. Porrecta 6. & c. Examinata 7. de confirmatione utilis, vel inutili, & c. Super Literis 20. de Rescriptis, cum similibus.

Regularium privilegia pluries sunt à Summis Pontificibus concessa, innovata, & confirmata, non tantum in forma communi, sed etiam in forma speciali, seu ex certa scientia, & sic non confirmatione inutili, sed confirmatione utilis, ut patet ex variis Summorum Pontificum Constitutionibus, & signanter editis pro nostro Ordine Minorum, qua ad 120. enumerat, & initiativè adducit una cum aliis favorabilibus Decretis Benedicti XIII. Constit. insip. Summe decet:

Et ad hæc habentur plurimæ aliæ Pontificiæ concessiones, innovationes, confirmationes, ampliationes, & extensiones, & communicationes in nostro compendio privilegiorum Fratrum Minorum, omni cum debita reverentia, & obedientia erga S. Sedem juxta decr. Concilii Tridentini, & aliarum constitutionum reformata, & sic reformato edito, adeo ut nullum in illo reperitur privilegium à Concilio Tridentino, vel aliqua constitutione usque ad Clementem VIII. (sub quo reformatum fuit) renovatum, seu abrogatum, ut testantur Reiffenstuel lib. 5. Decret. tit. 33. n. 235. Kazenberger l. c. sub n. 441. vers. Quantum ad privilegia.

Unde ex his colligitur, quod privilegia nostra etiam per communicationem cum aliis tam mendicantibus, quam non mendicantibus, vel alia ratione nobis competentia omnino adhuc valere, & firma subsistere, solis illis exceptis, quæ à constitutionibus Apostolicis post allegatas Bullas, & dictum reformatum Privilegiorum compendium emanatis expresse fuere derogata, & quæ Sacri Concilii Tridentini, aut Regularibus nostri Ordinis Institutis adversantur. Sic expresse Reiffenst. loc. cit. num. 87. Kazenberger loc. cit. num. 441. & alii.

Item dicendum est de privilegiis aliorum Regularium à variis Summis Pontificibus eis concessis, confirmatis, &